

Aalborg Universitet

Høringssvar vedr. udkast til bekendtgørelse om ph.d.-uddannelsen (2008)

Faber, Louise

Publication date:
2008

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Faber, L., (2008). *Høringssvar vedr. udkast til bekendtgørelse om ph.d.-uddannelsen (2008)*, 12 s.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Høringssvar vedr. udkast til bekendtgørelse om ph.d.-uddannelsen

Af adjunkt, ph.d. Louise Faber, Aalborg Universitet

I dette høringssvar tages udgangspunkt i den retlige regulering af ph.d.-stipendiateres ansættelse- og uddannelsesforhold, med udgangspunkt i ”udkast til ph.d.-bekendtgørelse” som forventes at skulle træde i kraft den 1. januar 2008. Høringssvaret skal ses i sammenhæng med min artikel ”Tidsbegrænset VIP-ansættelse på universitetet”, der er sendt i udkast til Universitets- og Bygningsstyrelsen i september. Artiklen publiceres medio december i Festskrift Til Professor Claus Haagen Jensen, Djøf Forlag, og vedhæftes sammen med dette høringssvar med den endelige sidenummerering.

Formålet med mit høringssvar er at sætte fokus på samspelet mellem uddannelsens regulering, og den retlige regulering af stipendiatens ansættelsesforhold der følger af, at stipendiaten samtidig er ansat på den institution, der udbyder uddannelsen. Det er min opfattelse at bekendtgørelsen - i dens nuværende udformning - ikke tager tilstrækkelig højde for refleksvirkningerne på ansættelsesforholdet, og at den derfor vil være vanskelig at administrere i praksis. Vanskelighederne knytter sig særligt til de situationer, hvor der er uoverensstemmelse mellem universitetets beføjelser som uddannelsesinstitution og universitetets beføjelser og forpligtelser som en offentlig arbejdsgiver. Det foreslås derfor, at bekendtgørelsen ændres således, at proceduren efter ph.d.-bekendtgørelsen er i overensstemmelse med den procedure, der alligevel skal iagttages af universitet som arbejdsgiver.

Undervejs i mit høringssvar foreslås endvidere forskellige præciseringer af enkelte bestemmelser. Mit høringssvar har således følgende indehold og opbygning:

1. Uddannelsens normerede varighed, jf. udkastets § 4.....	1
1.1. Bedømmelsesperiodens længde, jf. udkastets §§ 17 og 19.....	2
1.2. Nedsættelse af bedømmelsesudvalg, udkastets § 10 og § 16.....	4
2. Uddannelses reelle varighed er bestemmende for ansættelsesforholdets varighed	5
2.1. Ansættelsesforholdet og ph.d.-planen, jf. udkastets § 9.....	6
2.2. Stipendiatens arbejdsforpligtelser, udkastets § 1, stk. 2 og ph.d.-planen	6
2.2.1. Undervisning, udkastets § 9, stk. 2, nr. 6.....	6
2.2.2. Kurser, udkastets § 9, stk. 2, nr. 4.....	8
2.3. Ansættelsesforholdet og ph.d.-planens justering, jf. udkastets § 10, stk. 1	8
2.4. Studieineffektivitet og ansættelsesforholdet - udkastets §§ 10, 11 og 17.....	9
2.4.1. Perioden inden afhandlingens indlevering, udkastets § 10.....	9
2.4.2. Afhandlingens indlevering, udkastets § 11, stk. 3	10
2.4.3. Afhandlingens bedømmelse og revideringsfrist, udkastets § 17, stk. 5.....	11
2.4.4. Udskrivningsproceduren	11
2.5. Klageadgang.....	12

1. Uddannelsens normerede varighed, jf. udkastets § 4

I følge bekendtgørelsesudkastets § 4, stk. 1, er ph.d.-uddannelsen som udgangspunkt ”normeret til 180 ECTS- point”. Sammenholdes dette udgangspunkt med udkastets § 4, stk. 3, hvorefter ”60 ECTS-point svarer til 1 års heltidsstudie”, er den normerede varighed af ph.d.-uddannelsen - i overensstemmelse med den nugældende bekendtgørelse - fastsat til 3 års heltidsstudier, beregnet med udgangspunkt i de regler der følger af European Credit Transfer System (ECTS).

Efter universiteternes hidtidige praksis og fortolkning af ph.d.-uddannelsens varighed er udgangspunktet imidlertid, at uddannelsens normerede varighed beregnes fra tidspunktet for

stipendiatens indskrivning på uddannelsen *til afhandlingens indlevering* og ikke til uddannelsens afslutning (*gradens tildeling*). I bekendtgørelsesudkastet (og i den nugældende bekendtgørelse) er der således ikke taget højde for, at uddannelsen (som det præciseres i udkastets § 21, stk. 2), først afsluttes med bedømmelsen, hvor universitet tildeler graden (eller endeligt afviser at tildele graden) efter forsvaret.

Imidlertid fremgår det af ECTS-brugervejledningen, at ECTS-point skal fastsættes med udgangspunkt i "*den studerendes samlede arbejdsindsats*" herunder "*eksaminer eller andre bedømmelser*".¹ Uddannelses normerede varighed overstiger således 3 års heltidsstudium, med den tid der går fra afhandlingens indlevering, til afhandlingen er forsvaret, og graden er tildelt. Udkastets formulering af ph.d.-uddannelsens ECTS-belastning, opfylder dermed ikke intentionerne i Bologna-deklarationen, hvor formålet med ECTS-point systemet er at fremme studentermobiliteten og at udvikle letlæselig og sammenlignelige uddannelsesbeviser.² Det fremgår nemlig hverken af ph.d.-bekendtgørelsen, og dermed heller ikke af det ph.d.-bevis universitetet udsteder som bevis for graden, jf. nu bekendtgørelsesudkastets § 22, at uddannelsens belastning reelt overstiger 180 ECTS-point.

Der kan tages højde herfor på to måder. *For det første* kan bekendtgørelsen ændres således, at afhandlingen skal indleveres på et tidligere tidspunkt end hidtil, således at denne forsvares indenfor de 3 år. *For det andet* kan bekendtgørelsens ECTS-angivelse ændres, således at der tages højde for bedømmelsesperioden i point angivelsen. Henset til at den første løsning vil medføre en forringelse af uddannelsens kvalitet, og de problemer der i forvejen er i relation til at gennemføre uddannelsen på normeret tid, er denne løsning nok ikke farbar. Jeg vil derfor foreslå, at bekendtgørelsesudkastets § 4, ændres således, at den reelle ECTS-belastning fremgår af bestemmelsen.

Den reelle ECTS-belastning afhænger imidlertid af bedømmelsesperiodens længde.

1.1. Bedømmelsesperiodens længde, jf. udkastets §§ 17 og 19

Bedømmelsesperiodens varighed kan anslås med udgangspunkt i den på baggrund af udkastet estimerede maksimale periode fra tidspunktet for afhandlingens indlevering til universitetets tildeling af ph.d.-graden. I henhold til § 19, stk. 2, skal forsvaret finde sted senest 2 måneder efter indleveringen af afhandlingen. Den forventede varighed af bedømmelsesperioden er dermed fastsat til 2 måneder, og en ændring af ECTS-point angivelsen medfører således umiddelbart kun en ændring på 10 ECTS-point (2 md./12 md. x 60 ECTS).

Det kan imidlertid diskuteres, om bedømmelsesperiodens normerede varighed på 2 måneder er realistisk. I perioden skal der være afsat den nødvendige tid i primært 3 henseender.

For det første skal det sikres, at bedømmelsesudvalgte kan nedsættes, udarbejde en skriftlig bedømmelse, og forberede sig til forsvaret. Den nugældende bekendtgørelses § 16, stk. 1, indeholder en frist på 2 måneder til brug for bedømmelsesudvalgets udarbejdelse af den skriftlige indstilling, og den kan i forvejen være vanskelig at overholde. Det er næppe heller sandsynligt, at bedømmelsen kan udarbejdes ret meget hurtigere, taget i betragtning at den skal udarbejdes i samarbejde mellem 3 professorer eller fuldtidsansatte lektorer, placeret på typisk tre forskellige institutioner, hvor af den ene person i bedømmelsesudvalget gerne skal være fra udlandet, jf. bekendtgørelsesudkastets § 16, stk. 2.

For det andet skal det sikres, at universitetets forpligtelse til at sørge for at afhandlingen er offentlig tilgængelig "*i rimelig tid*", jf. § 18, stk. 2, og at der er den nødvendige tid til, at personer, der rekvirerer den offentlige tilgængelige afhandling, kan læse denne og kan forberede en opponering til forsvaret. Ved vurderingen heraf skal det tillægges betydning, at afhandlingen tidligst

¹ Jf. Europa-kommissionens ECTS-brugervejledning af maj 1995, side D-1.

² Jf. The Bologna deklARATION af 19. juni 1999, side 3-5.

kan offentliggøres, når bedømmelsesudvalgets skriftlige bedømmelse foreligger. Det skal således sikres, at der er tilstrækkeligt tid fra den skriftlige bedømmelse til forsvaret, til at muligheden for en offentlig opponering ikke er hypotetisk. På nuværende tidspunkt udarbejdes den skriftlige bedømmelse som anført ovenfor sjældent på mindre end 2 måneder. I den henseende er det problematisk, at bekendtgørelsesudkastet - i modsætning til den nugældende bekendtgørelses § 16, stk. 1, 2. pkt. – ikke indeholder en selvstændig frist for bedømmelsesudvalgets skriftlige bedømmelse. Når udkastet ikke indeholder en frist for bedømmelsesudvalgets skriftlige bedømmelse, vil den tid der anvendes til udarbejdelse heraf gå fra denne offentliggørelsesfase. Jo længere tid der anvendes til udarbejdelse af bedømmelsen, jo kortere tid vil der jo restere til offentliggørelse, hvis forsvaret skal holdes indenfor den fastsatte tidsfrist beregnet fra afhandlingens indlevering.

For det tredje skal det selvfølgelig også sikres, at stipendiaten har tilstrækkelig tid fra modtagelsen af den skriftlige bedømmelse til stipendiatens gennemgang af bedømmelsen og forberedelse af sit forsvar, herunder oplæg og diskussion. Også i denne henseende er det problematisk, at bekendtgørelsesudkastet ikke længere indeholder en bestemmelse, som den nugældende bekendtgørelses § 16, stk. 1, 2. pkt., hvorefter bedømmelsesudvalgets foreløbige indstilling skal foreligge efter *højst to måneder*. Denne frist blev indsat i den nugældende bekendtgørelse af hensyn til den ph.d.-studerende, og fandtes ikke i den foregående ph.d.-bekendtgørelse, bekendtgørelse nr. 989 af 11. december 1992.³ Fristen er af væsentlig betydning, da det er vigtigt at sikre, at stipendiaten har tilstrækkelig tid fra modtagelsen af den foreløbige indstilling til at forberede sig til forsvaret. Uden frist for afgivelse af foreløbig indstilling vil den tid udvalget anvender på udarbejdelse af indstillingen reelt fragå i den tid stipendiaten har til brug for sin egen forberedelse. Problemet skyldes udelukkende, at den eneste relevante frist i bekendtgørelsesudkastet vedrører tidspunktet for forsvaret som foreslået i ph.d.-bekendtgørelsesudkastet beregnet med udgangspunkt i afhandlingens indlevering.

I relation til bedømmelsesperiodens samlede længde, er denne efter min opfattelse for kort. Det er næppe muligt, at gennemføre hele processen på 2 måneder, når det skal sikres at bedømmelsesudvalget har tilstrækkelig tid til at udarbejde den foreløbige bedømmelse, og samtidig at offentligheden og stipendiaten har tilstrækkelig tid fra bedømmelsen til at forberede sig til forsvaret. Fjernelsen af fristen for bedømmelsesudvalgets foreløbige indstilling er således ikke hensigtsmæssig og synes umiddelbart ubegrundet. Tilsvarende gælder ændringen af den samlede frist, indenfor hvilken forsvaret skal afholdes.

Dette skal sammenholdes med at stipendiatens interesse i og behov for en hurtig afklaring er mindre efter ph.d.-bekendtgørelsesudkastet end efter den nugældende bekendtgørelse, da stipendiaten (formentlig) fremover vil modtage løn i bedømmelsesperioden. Samtidig indebærer universitetets fremtidige forpligtelse til at aflønne stipendiaten i bedømmelsesperioden også, at universitetet har et større incitament for, at sikre at bedømmelse og forsvar afvikles hurtigst muligt. Behovet for at beskytte stipendiaten mod for lang en bedømmelsesperiode er således mindre nu, hvor universitetet (formentlig) altid skal finansiere perioden.⁴ I og med at det er universitetet, der har mulighed for at påvirke længden af bedømmelsesperioden, stemmer dette også bedst med almindelige retssikkerheds principper for, hvem der bør bære den økonomiske risiko for længden af en periode.

Jeg vil således foreslå, at der i bekendtgørelsesudkastets § 17, stk. 1, indsættes følgende passus, således at den nuværende frist for bedømmelsesudvalgets foreløbige indstilling på 2 måneder bevares (ændringerne er anført med kursiv):

³ Jf. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings kommentarer af september 2002 til ph.d.-bekendtgørelsens §§ 18, 20, stk. 2, 22, stk. 2, 24, 25, stk. 2, og 27.

⁴ Universiteterne finansierer allerede på nuværende tidspunkt visse stipendiater i denne periode, når eksempelvis stipendiatens tilknytning til universitetet ønskes bevaret. Ændringen får således alene reel betydning for de stipendiater, som ikke indgår i universitetets planer.

§ 17, stk. 1. "Bedømmelsesudvalget afgiver indstilling til universitet om, hvorvidt ph.d.-afhandlingen er egnet som baggrund for tildeling af ph.d.-graden. *Indstillingen skal foreligge senest 2 måneder efter afhandlingens indlevering, og indstillingen skal være begrundet og beror ved uenighed på stemmeflertallet. Universitetet sender snarest efter, at indstillingen er afgivet, den ph.d.-studerende en kopi af indstillingen.*"

Jeg vil endvidere foreslå, at bekendtgørelsesudkastets § 19, stk. 2, ændres således at denne svarer til nuværende frist på 4 måneder. Bestemmelsen får da følgende ordlyd (ændringerne er anført med kursiv):

§ 19, stk. 2. "Forsvaret finder sted, efter bedømmelsesudvalget har afgivet indstilling, jf. § 17, stk. 1, og senest *4 måneder* efter indlevering af ph.d.-afhandlingen, jf. dog stk. 3."

Bestemmelsens ordlyd giver dog forsat anledning til overvejelser om, hvorledes denne skal fortolkes, når stipendiaten i henhold til bekendtgørelsesudkastets § 17, stk. 2, indleverer sin afhandling på ny efter en revidering. Skal fristen for afholdelse af forsvaret regnes fra stipendiatens indlevering før revidering eller efter? Hensigten er klart, at fristen da skal regnes fra indleveringen efter revideringen, men dette bør nok præciseres enten i bestemmelsen eller i hvert fald i vejledningen. I modsat fald risikeres, at fristen for revidering fastsættes under hensyntagen til fristen for afholdelse af forsvaret, og dermed til en (væsentlig) kortere periode end 4 måneder. Usikkerheden kan imødegås, således at 4 måneders fristen ikke beregnes fra afhandlingens indlevering, men med udgangspunkt i bedømmelsesudvalgets foreløbige indstilling. Den samlede bedømmelsesperiode beregnes da som 2 måneder til bedømmelsesudvalgets udarbejdelse af den foreløbige bedømmelse, hvor til kommer 2 måneder til stipendiatens forberedelse og afhandlingens offentliggørelse. I så fald skal § 19, stk. 2, ændres til:

§ 19, stk. 2: "Forsvaret finder sted *senest 2 måneder efter bedømmelsesudvalget har afgivet indstilling efter § 17, stk. 1, eller § 17, stk. 6, jf. dog stk. 3.*"

Såfremt det forudsættes, at den normerede bedømmelsesperiode fastsættes til 4 måneder (og ikke de i udkastets § 19 foreslåede 2 måneder), skal ph.d.-uddannelsen normeres til 200 ECTS point i stedet for 180 ECTS point. Bekendtgørelsesudkastets § 4, stk. 1, får da følgende ordlyd

§ 4, stk. 1: "ph.d.-uddannelsen er normeret til *200 ECTS-point*, jf. dog stk. 2."

1.2. Nedsættelse af bedømmelsesudvalg, udkastets § 10 og § 16

Uanset om bedømmelsesperioden i § 19, stk. 2, sammenholdt med § 17, stk. 1 er på i alt 2 eller 4 måneder er det nødvendigt, at den tid, der kan forventes at medgå til nedsættelse af bedømmelsesudvalget, afvikles *før* afhandlingens indlevering.

Sammensætningen af bedømmelsesudvalget bør, som det også anføres i vejledning til bekendtgørelsen vedrørende § 15, påbegyndes i god tid inden afhandlingen indleveres, således at bedømmelsesudvalget er *endeligt* sammensat, når afhandlingen indleveres. Jeg finder det mest hensigtsmæssigt, at dette fremgår af ph.d.-bekendtgørelsen, og vil derfor foreslå, at det sikres at proceduren påbegyndes rettidigt, ved at dette anføres i bekendtgørelsen som § 10, stk. 1, *3. pkt.*, eksempelvis således:

§ 10, stk. 1. *3. pkt.* "Den sidste vurdering skal ske tre måneder før det ved den seneste justering fastsatte afleveringstidspunkt med henblik på eventuel justering af ph.d.-planen og endelig fastsættelse af afleveringstidspunkt."

Formålet hermed vil da være at afklare det endelige tidspunkt for aflevering, til brug for igangsættelse af proceduren om nedsættelse af bedømmelsesudvalg, således at fristen i § 17, stk. 2,

kan overholdes. Samtidig sikres stipendiaten, at der tages stilling til, om der foreligger faglige grunde til en justering af ph.d.-planen, jf. mine betragtninger i afsnit 2.3.

Stipendiaten kan og bør dog ikke underrettes om sammensætningen af bedømmelsesudvalget forud for afhandlingens indlevering, da stipendiaten i så fald vil have mulighed for at tage højde herfor i afhandlingen.

Den del af proceduren, der vedrører den endelige nedsættelse af bedømmelsesudvalget, kan således ikke afsluttes forud for afhandlingens indlevering.

Dette gælder udkastets § 15, stk. 1, hvorefter udvalget skal nedsættes "*senest umiddelbart efter indleveringen*", og § 16, stk. 1, 1. pkt., hvorefter universitetet "*umiddelbart efter sammensætningen af bedømmelsesudvalget*" skal underrette den ph.d.-studerende herom. Stipendiaten har herefter ret til at gøre indsigelser "*indenfor en frist på mindst en uge*", jf. § 16, stk. 1, 2. pkt. Universitetet skal behandle eventuelle indsigelser "*snarest muligt efter modtagelsen*" jf. § 16, stk. 1, 3. pkt. Ændres sammensætningen som følge af indsigelsen, skal den ph.d.-studerende underrettes igen, og på ny have mulighed for at gøre indsigelser, jf. § 16, stk. 1, 4. pkt. Herefter skal universitetet "*snarest*" underrette stipendiaten om den endelige sammensætning af bedømmelsesudvalget, jf. § 16, stk. 1, 5. pkt. Endvidere fremgår af universitetslovens § 16 b, stk. 7, nr. 2, at ph.d.-udvalget skal indstille bedømmelsesudvalgets sammensætning til dekanen, jf. således også det anførte til § 15, 2. sætning, i udkastet til Vejledning til ph.d.-bekendtgørelsen. Det fremgår forudsætningsvist heraf, at ph.d.-udvalget *også* skal underrettes om den påtænkte sammensætning af bedømmelsesudvalget, og at sammensætningen skal godkendes af dekanen.

Det er af praktiske og administrative grunde uhensigtsmæssigt, at den fulde procedure ikke fremgår af ph.d.-bekendtgørelsen, og jeg vil derfor foreslå, at denne procedure indføres i den *endelige ph.d.-bekendtgørelse*, herunder hvornår i processen underretningen til henholdsvis ph.d.-udvalg og dekan skal ske, samt hvornår dekanens godkendelse skal foreligge. Jeg vil derfor foreslå at der tages højde herfor i § 16.

§ 16 – tilføjelse vedr. underretning af ph.d.-udvalg om den påtænkte sammensætning af bedømmelsesudvalget, samt tilføjelse om at dekanen skal godkende sammensætningen.

2. Uddannelses reelle varighed er bestemmende for ansættelsesforholdets varighed

Udgangspunktet for uddannelsens normerede varighed skal i relation til ansættelsesforholdets varighed ses i sammenhæng med udkastets § 10, stk. 1, om "*fornødne justeringer*" i ph.d.-planen. I henhold til § 10, stk. 1, 1. pkt. skal uddannelsesforløbet forlænges i forbindelse med universitets regelmæssige vurderinger af ph.d.-planen, og i henhold til 2. pkt. skal uddannelsesforløbet endvidere forlænges i tilfælde af dokumenteret sygdom, barselsperioder og anden godkendt orlov. Det er således ikke uddannelsens *normerede* varighed, der er bestemmende for ansættelsesforholdets varighed, men derimod den *reelle* varighed. Ansættelsesforholdets varighed afhænger således af længden af den periode, hvor stipendiaten er indskrevet som studerende på ph.d.-uddannelsen. Følgelig beregnes ansættelsesforholdets varighed med udgangspunkt i det tidspunkt, hvorefter "*den ph.d.-studerende indskrives administrativt på ph.d.-uddannelsen*", jf. udkastets § 6, stk. 2, og de bestemmelser i udkastet, hvorefter indskrivningen skal forlænges, indtil uddannelsen afsluttes, eller afbrydes ved at stipendiaten udskrives som studerende.

Ph.d.-stipendiateres ansættelsesforhold er traditionelt tidsbegrænset, således at ansættelsesforholdets tidsmæssige udstrækning i henhold til en kutyme *datotidsbegrænses*. Den hidtidige praksis er kritiseret i min artikel.⁵ I artiklen anføres, at anvendelsen af en datotidsbegrænsning i ansættelsesforholdet er uhensigtsmæssig. Dette fordi ph.d.-stipendiatens uddannelsesforløb *ikke* på forhånd kan fastsættes til ophør, på en bestemt dato, og fordi

⁵ Se herom Louise Faber: "*Tidsbegrænset VIP-ansættelse*", afsnit 6.

ansættelsesforholdet ikke kan bringes til ophør så længe stipendiaten er indskrevet på uddannelsen. Udløber ansættelsesforholdet således som følge af dets datobegrænsning på et tidspunkt, hvor stipendiaten forsat er gyldigt indskrevet på ph.d.-uddannelsen, *skal* stipendiatens ansættelsesforhold forlænges. Forlænges uddannelsesforløbet eksempelvis på grundlag af § 10, stk. 1, (*justering af ph.d.-planen*) skal ansættelsesforholdet forlænges tilsvarende. Disse forlængelser er pligtmæssig, men kan ikke desto mindre indebære at universitetet overtræder § 5, stk. 2, i Lov om tidsbegrænset ansættelse. Jeg anbefaler derfor i min artikel at ansættelsesforholdet *begivenheds(tids)begrænses*, således at det sikres, at ansættelsesforholdet ophører samtidigt med at *uddannelsen* afsluttes.

Denne problemstilling er forsat aktuel, da ph.d.-uddannelsens reelle varighed (i modsætning til den normerede varighed) er afhængig af, om uddannelsen *i perioden indtil afhandlingens indlevering* gennemføres på normeret tid, eller om uddannelsen forinden skal forlænges i henhold til udkastets § 10, stk. 1, og om uddannelsen *i perioden efter afhandlingens indlevering* forlænges, fordi stipendiaten tilbydes en frist – og den eventuelle længde heraf – til at indlevere afhandlingen igen i revideret form efter udkastets § 17, stk. 3. Hertil kommer endvidere, *den periode der går fra afhandlingens indlevering til denne er bedømt og forsvaret*, eller, såfremt afhandlingen ikke er egnet til forsvar, til stipendiaten udskrives fra uddannelsen.

Med andre ord: Uddannelsens varighed er bestemmende for ph.d.-ansættelsesforholdets varighed. Det er derfor også særdeles vigtigt at de bestemmelser, der har indflydelse på varigheden af stipendiatens ansættelsesforhold, er udformet således at en iagttagelse af ph.d.-bekendtgørelsens regelsæt også indeholder en tilstrækkelig iagttagelse af det ansættelsesretlige regelsæt, og *ikke* en direkte overtrædelse heraf. Udkastet til den nye ph.d.-bekendtgørelse giver i den henseende anledning til overvejelser på flere punkter.

2.1. Ansættelsesforholdet og ph.d.-planen, jf. udkastets § 9

Som anført i min artikel ”Tidsbegrænset VIP-ansættelse” supplerer ph.d.-planen stipendiatens ansættelsesbevis, således at ph.d.-planen har samme status som (et tillæg til) en ansættelseskontrakt. Ph.d.-planen er dermed en aftale, der er bindende for både stipendiaten som arbejdstager og for universitet som arbejdsgiver. Stipendiaten er således ansat til at gennemføre sin ph.d.-uddannelse, indenfor de retningslinjer der fastsættes i ph.d.-bekendtgørelsen, og i henhold til den aftale der beskrives i ph.d.-planen. Så længe stipendiaten er indskrevet på ph.d.-uddannelsen, er udgangspunktet således også, at stipendiatens opfylder sine ansættelsesmæssige forpligtelser, og at ansættelsesforholdet *ikke* kan bringes til ophør. Det er i den henseende problematisk, at formålet med ph.d.-planen og dennes tidsplan ikke længere fremgår af bekendtgørelsen. Jeg vil derfor opfordre til at den nugældende bekendtgørelses § 10, stk. 2, indsættes som udkastets § 9, stk. 3. § 9, stk. 3, får da følgende ordlyd:

§ 9, stk. 3: Tidsplanen efter stk. 2, nr. 1, skal sikre, at der er afsat den fornødne tid til at gennemføre ph.d.-planens enkelte dele, herunder udarbejdelse af afhandlingen.

2.2. Stipendiatens arbejdsforpligtelser, udkastets § 1, stk. 2 og ph.d.-planen

I henhold til bekendtgørelsesudkastets § 1, stk. 2, ”*gennemføres ph.d.-uddannelsen hovedsageligt ved udøvelse af forskning under vejledning*”. Bestemmelsen er indholdsmæssigt en videreførelse af den nugældende ph.d.-bekendtgørelses § 1, stk. 1, der dog anførte, at uddannelsen skulle gennemføres under udøvelse af ”*aktivt forskningsarbejde*”. Bestemmelsen skal fortolkes i lyset af ph.d.-planens indhold, hvoraf det forudsætningsvist fremgår, at stipendiaten også skal gennemføre ph.d.-kurser, og udføre undervisningsarbejde eller anden form for vidensformidling.

2.2.1. Undervisning, udkastets § 9, stk. 2, nr. 6

I henhold til den nugældende bekendtgørelses § 8, stk. 1, nr. 5, skal stipendiaten opnå ”*erfaring med undervisningsvirksomhed eller anden vidensformidling, der så vidt muligt er relateret til den*

pågældendes ph.d.-projekt". Bestemmelsen fortolkes som indeholdende et krav om, at stipendiaten skal undervise som en del af sin uddannelse. I bekendtgørelsesudkastet anføres i relation til undervisningsforpligtelse nu blot, at der skal udarbejdes en "*plan for undervisningsvirksomhed eller anden form for vidensformidling.*" Kravet om, at indholdet af denne undervisningen så vidt muligt helst skal være relateret til den pågældendes ph.d.-projekt, er udgået, og omfanget af undervisningsforpligtelsen er heller ikke afgrænset. Dog følger det af ordlyden af ph.d.-udkastets § 1, stk. 2, at uddannelsen *hovedsageligt* består af udøvelse af forskning, og dermed at undervisningsforpligtelsen er underordnet.

Det er problematisk, at omfanget af stipendiatens undervisningsforpligtelse ikke er nærmere fastlagt i bekendtgørelsen, idet indholdet af ph.d.-uddannelsen, herunder omfanget af undervisningsforpligtelsen dermed vil variere fra universitet til universitet og muligvis også indenfor det enkelte universitet. Dette er også et problem efter den nuværende bekendtgørelse, hvor der alene er taget stilling hertil i ph.d.-protokollatet.

I henhold til ph.d.-protokollatets § 8, er stipendiaten forpligtet til at udføre arbejdsopgave i et omfang, der ved ansættelse i tre år svarer til i alt 840 timer. Protokollatets timeangivelse er uklar, og fortolkes forskelligt universiteterne og fakulteterne imellem. Formentlig svarer de 840 timer til 2 x en adjunkts undervisningsforpligtelse, da denne *vist nok* tidligere har været på 380 *normtimer* per semester, (konfrontationstimer + normeret forberedelsestid på eksempelvis 4 timer per konfrontationstime).

Andre mener, at hensigten med protokollatets timeangivelse er, at stipendiaten skal belastes med en undervisningsforpligtelse svarende til et halvt år. Spørgsmålet er imidlertid da, hvad der svarer til en belastning på et halvt år. Indebærer dette, at stipendiaten kun skal belastes med en undervisningsforpligtelse, der svarer til undervisningen i løbet af et halvt år (altså hvor der forsat levnes tid til forskning)? Eller indebærer dette, at stipendiaten skal undervise i et omfang, der svarer til et halvt år (uden tid til forskning)?

Tilhængere af den første fortolkning, mener at stipendiatens undervisningsforpligtelse, cirka svarer til en adjunkts undervisningsforpligtelse, eksempelvis således at stipendiaten har 60 konfrontationstimer på bachelorniveau, hvilket svarer til i alt 300 *normtimer*, med en normsats på 4, eller 40 konfrontationstimer på kandidatniveau, svarende til 200 *normtimer*. Alternativt anføres blot, at stipendiaten skal varetage *et* undervisningsforløb. Ved denne fortolkning tages hensyn til stipendiatens manglende undervisningserfaring, og dermed den forventede større forberedelsestid stipendiaten anvender i forhold til adjunkten. Forberedelse af et undervisningsforløb, med eksempelvis en lektion af 3 timers varighed om ugen, kan således for stipendiaten, der indskrives på ph.d.-uddannelsen direkte i forlængelse af kandidatuddannelsen, optage en fuld arbejdsuge.

Tilhængere af den anden fortolkning, anfører, at stipendiaten skal belastes med undervisning svarende til i alt 840 *normtimer*, hvilket svarer til i alt 168 konfrontationstimer. Dog avendes i visse tilfælde en reguleringsfaktor/konverteringsfaktor, således at timesatsen nedsættes til 600 *normtimer*. Den nærmere begrundelse for reguleringen kendes ikke, men det kan tænkes, at der er taget højde for stipendiatens forventede mer-forberedelse. Stipendiaten, der skal opfylde denne undervisningsforpligtelse, er belastet med undervisning mindst 3 semestre ud af uddannelsens 6 semestre. Dertil kommer forpligtelsen til at deltage i ph.d.-kurser svarende til et semester. Der refterer således alene 1-2 semestre til uforstyrret forskningsarbejde. Omfanget af undervisningsforpligtelsen synes derfor heller ikke at harmonere med bekendtgørelsesudkastets § 1, stk. 2, hvorefter uddannelsen skal gennemføres "*hovedsagelig ved udøvelse af forskning under vejledning.*" Gennemførelsesprocenten indenfor ph.d.-uddannelsens normerede tid, er således også klart mindre på de institutioner, hvor denne fortolkning anvendes.

Det kan følgelig konstateres, at landets ph.d.-stipendiaten er meget uens belastet med undervisning, og dermed at ph.d.-uddannelsen i realitet har et meget forskelligt indhold på landets universiteter. Dette uagtet at uddannelsen er reguleret i henhold til den samme bekendtgørelse og har samme ECTS-point belastning. Dette er kritisabelt, da stipendiatens forskningsmæssige forpligtelser ikke ændres afhængigt af omfanget af den pågældendes undervisningsforpligtelse. Afhandlingen skal således forsat være på internationalt niveau, som anført i den nugældende

bekendtgørelses § 1, stk. 1, selvom dette *ikke* gentages i bekendtgørelsesudkastet. (hvilket jeg i øvrigt finder det bør)

Forskellene i omfanget af stipendiatens undervisningsforpligtelse skyldes - foruden en uhensigtsmæssig formulering af ph.d.-protokollatet - at bekendtgørelsen ikke fastsætter fordelingen mellem undervisning og forskning. Dette er kritisabelt, da ECTS-angivelsen i bekendtgørelsesudkastets § 4, stk. 1, da reelt er indholdsløs.

Jeg vil således foreslå, at den ønskede undervisningsbelastning anføres i bekendtgørelsesudkastets § 9, stk. 2, nr. 6. Omfanget af undervisningsforpligtelsen er grundlæggende et politisk spørgsmål, men fastsættes mest hensigtsmæssigt, hvis den gøres afhængig af en fast standard, eksempelvis adjunktens undervisningsforpligtelse, således at der er et bedre fortolkningsgrundlag. Dette kan ske eksempelvis således (ændringen er anført med kursiv):

§ 9, stk. 2, nr. 6: "Plan for undervisningsvirksomhed eller anden vidensformidling *svarende til ¼ af en adjunkts undervisningsforpligtelse i et semester.*"

2.2.2. Kurser, udkastets § 9, stk. 2, nr. 4

Tilsvarende problemstilling gør sig gældende i relation til omfanget af ph.d.-kurser, hvor jeg således også finder det utilfredsstillende, at det ikke længere er anført hvilket omfang ph.d.-kurserne skal have. Grundet indførelsen af ph.d.-skolerne vil betydningen heraf dog formentlig *i praksis* være mindre, men formelt bør det dog alligevel anføres i bekendtgørelsen, hvilket omfang forpligtelsen skal have. I modsat fald er ECTS-angivelsen i udkastets § 4, stk. 2, som nævnt indholdsløs. Dette kan ske eksempelvis således, at § 9, stk. 2, nr. 4 ændres (ændringen er anført med kursiv):

§ 9, stk. 2, nr. 4: "Plan for ph.d.-kurser *svarende til 30 ECTS.*"

2.3. Ansættelsesforholdet og ph.d.-planens justering, jf. udkastets § 10, stk. 1

I henhold til den nuværende ph.d.-bekendtgørelses § 11, stk. 1, er institutionen hvert halve år forpligtet til at vurdere, om stipendiaten opfylder de krav, der er fastsat i ph.d.-planen, og skal da i fornødent omfang justere planen. Halvårsevalueringerne fungerer således på nuværende tidspunkt som stopprøver, der, såfremt evalueringen godkendes, medfører, at stipendiaten ikke efterfølgende kan mødes med indsigelser i relation til sin arbejdspræstation forud for seneste halvårsevaluering.

I henhold til bekendtgørelsesudkastets § 10, stk. 1, skal universitetet nu "*regelmæssigt i løbet af ph.d.-uddannelsen*" vurdere om stipendiaten følger ph.d.-planen og om fornødent justere denne. Ændringen medfører, at stipendiaten i modsætning til tidligere kan vurderes på et hvilket som helst tidspunkt, og dermed også at stipendiatens uddannelsesforløb kan afbrydes på et hvilket som helst tidspunkt. Dette er en forringelse af ansættelsesforholdet, men reelt indebærer det næppe i sig selv en ringere retsstilling, end der gælder for andre sammenlignelige ansættelsesforhold.

Bestemmelsens foreslående krav om "*regelmæssig vurdering*" medfører imidlertid en forringelse af stipendiatens rettigheder i forhold til tidligere på den måde, at intervallet mellem evalueringerne ikke længere ligger fast, men i højere grad er skønsmæssig. Stipendiaten er derfor ikke længere sikret et vist antal minimumsevalueringer. Hvor ofte er regelmæssig? Er 2 gange i løbet af 3 år nok? Og hvor lang tid kan der maksimalt gå mellem to evalueringer? Hvor kan stipendiaten henvende sig, hvis denne ikke modtager en regelmæssig vurdering – eller hvis denne ikke mener, at vurderingerne er regelmæssige nok? Efter den nuværende ph.d.-bekendtgørelse medfører kravet om en halvårs evaluering nemlig også en indirekte sikring af, at stipendiatens vejleder mindst hvert halve år skal forholde sig til ph.d.-forløbet, og ved sin underskrift på evalueringen godkende stipendiatens arbejdsindsats indtil evalueringen. Dette er væsentligt i de situationer, hvor samarbejdet mellem stipendiaten og vejlederen ikke fungerer optimalt/efter hensigten.

Når stipendiaten ikke er sikret evalueringer indenfor et vist minimumsinterval er risikoen større for stipendiaten jo længere der går mellem evalueringerne, idet muligheden for at

stipendiaten kan rette op på en eventuel manglende overholdelse af ph.d.-planen mindskes tilsvarende.

Det er således min vurdering, at kravet om regelmæssig evaluering indeholder for stort et skøn, og ikke sikrer den stipendiat, der ikke har en aktiv vejleder, eller som af andre grunde ikke overholder ph.d.-planen, tilstrækkeligt. Dette er ikke kun problematisk i forhold til uddannelsen, i den relation at stipendiaten ikke sikres regelmæssig vejledning, men også problematisk i den relation at stipendiatens ansættelsesmæssige rettigheder væsentligt og unødvendigt forringes. Jeg vil derfor foreslå, at kravet om, at ph.d.-planen skal vurderes hvert halve år fastholdes, da jeg ikke kan se nogen logisk begrundelse eller fordele ved afskaffelsen heraf.

Jeg vil endvidere opfordre til, at der i bekendtgørelsesudkastets tages stilling til formuleringen "*justerer i fornødent omfang*", ved i § 10, stk. 1, 1. pkt., at indsætte en eksemplificering, således at det sikres, at denne justering dels sker, når der er en faglig begrundelse herfor, dels når der er fravær på grund af sygdom, barsel og orlov.

Jeg vil således foreslå, at bekendtgørelsesudkastets § 10, stk. 1, får følgende ordlyd (ændringerne er anført med kursiv):

§ 10, stk. 1: "*Universitetet vurderer hvert halve år i løbet af ph.d.-uddannelsen, om den ph.d.-studerende følger ph.d.-planen, og justerer, når der er faglige grunde, i fornødent omfang planen. Ved vurderingen skal universitetet endvidere fuldt ud tage hensyn til dokumenteret sygdom, barselsperioder og anden godkendt orlov.*"

Universitet skal som arbejdsgiver i forbindelse med de afgørelser, universitetet træffer i ansættelsesforholdet, overholde de forvaltningsretlige sagsbehandlingsregler, herunder også kravene om partshøring (af stipendiaten), vejledning og begrundelse. Iagttages sagsbehandlingsreglerne ikke, kan dette medføre afgørelsens ugyldighed. Det er således særdeles vigtigt, at universitet iagttager disse, og derfor også vigtigt, at der tages højde herfor i den procedure, der skal følges i henhold til bekendtgørelsen. Jeg vil derfor foreslå, at det anføres i bestemmelsen, at stipendiaten skal høres og have mulighed for at kommentere vejlederens udtalelse forinden universitets afgørelse træffes. Det bør videre fremgå, at universitets afgørelse skal være begrundet. Følgelig vil jeg foreslå at den nuværende ph.d.-bekendtgørelses, § 11, stk. 2, 1. pkt., bevares, og indsættes i bekendtgørelsesudkastet som § 10, stk. 2, således at den nuværende stk. 2, ændres til stk. 3, og så fremdeles. Bekendtgørelsesudkastets § 10, stk. 2, får da følgende ordlyd:

§ 10, stk. 2. Vurderingen foretages på baggrund af en udtalelse fra hovedvejlederen, der efter drøftelser med den ph.d.-studerende og øvrige vejledere ved sin underskrift bekræfter, at ph.d.-uddannelsen gennemføres i henhold til ph.d.-planen, eller skriftligt redegør for foretagne justeringer heri. Den ph.d. studerende skal have mulighed for indenfor en frist af mindst to uger at fremkomme med bemærkninger til udtalelsen.

2.4. Studieineffektivitet og ansættelsesforholdet - udkastets §§ 10, 11 og 17

Det er endvidere vigtigt, at det er klart hvornår (dvs. ved hvilke begivenheder) og hvordan (dvs. efter hvilken procedure), der skal følges, når stipendiaten af årsager, som denne bærer risikoen for, forsinkes i sit studie, herunder også hvornår stipendiatens indskrivning på uddannelsen kan bringes til ophør. I den henseende er det særdeles vigtigt, at der tages højde for, at uddannelsesophør også bringer ansættelsesforholdet til ophør, da funktionærlovens regler om opsigelse ikke ved aftale kan fraviges til ugunst for stipendiaten, jf. funktionærlovens § 21.

2.4.1. Perioden inden afhandlingens indlevering, udkastets § 10

I henhold til udkastet ophører stipendiatens indskrivning på uddannelsen som følge af misligholdelse inden tiden før afhandlingens indlevering i tre situationer:

1) når stipendiaten ikke følger ph.d.-planen trods fornøden justering, og ikke efter en 3-måneders oprettelses-frist og universitetets vurdering herefter forsat er negativ, jf. § 10, stk. 4, 1. pkt.,

2) når stipendiaten ikke følger ph.d.-planen trods fornøden justering, og stipendiaten en gang tidligere har anvendt en oprettelsesfrist på 3-måneder, jf. § 10, stk. 2, i begyndelse, *forudsætningsvist*,

3) når stipendiaten ikke følger ph.d.-planen trods fornøden justering, og stipendiaten ikke kan bevilliges en oprettelsesfrist på 3-måneder, da denne i sig selv vil føre til en forlængelse af ph.d.-uddannelsen, jf. § 10, stk. 2, i slutningen, *forudsætningsvist*,

Når stipendiaten ikke overholder sin ph.d.-plan ”*giver universitetet den ph.d.-studerende 3 måneder til at rette op på dette*”, jf. udkastets § 10, stk. 2. Genoprettelsesfristen må imidlertid i henhold til § 10, stk. 2, 3. pkt., ikke ”*i sig selv føre til en forlængelse af ph.d.-uddannelsen.*” Denne begrænsning er problematisk, idet universitetet ikke herved har (og heller ikke kan få) hjemmel til at ændre på stipendiatens arbejdsforpligtelse. En almindelig fuldtidsansat stipendiat er således berettiget og forpligtet til at udføre sit arbejde som ph.d.-stipendiat 37 timer om ugen. Den tidsplan, der er fastsat i ph.d.-planen, er i således også fastsat med udgangspunkt i en 37 timers arbejdsuge. Såfremt stipendiaten ikke har overholdt sin ph.d.-plan på grund af personlige problemer i en periode – eksempelvis svarende til 2 måneder – skal stipendiaten i løbet af genoprettelsesfristen indhente de forsømte 2 måneder foruden det arbejde, der i øvrigt skulle udføres i den pågældende 3 måneders periode. Stipendiaten skal således omsat i arbejdstimer yde en arbejdsindsats svarende til 5 x 37 timer på 3 måneder, for at undgå at genoprettelsesfristen *ikke i sig selv fører til en forlængelse af uddannelsen*. Betingelsen er ganske urimelig – i særdeleshed når betingelsen sammenholdes med, at stipendiaten ikke er sikret evaluering af ph.d.-planen med et vist minimumsinterval, jf. mine betragtninger i afsnit 2.3. Den påkrævede ekstraordinære arbejdsforpligtelse, kan næppe heller gyldigt aftales – eller fastsættes i en bekendtgørelse - på grund af stipendiatens ansættelsesretlige beskyttelse.

Såfremt vilkårene for genoprettelsesfristen er ændret for at undgå, at ph.d.-stipendiaten automatisk benytter sig af muligheden for en 3 måneders forlængelse ved ikke at indlevere afhandlingen rettidigt, i overensstemmelse med min fortolkning i artiklen ”*Tidsbegrænset VIP ansættelse*”, tror jeg at problemerne vil mindskes allerede fordi, der er mere fokus på ph.d.-planens betydning for ansættelsesforholdet.

Flere af mulighederne for at afbryde uddannelsen inden afhandlingens indlevering fremgår ikke tydeligt, men alene *forudsætningsvist*, af bestemmelserne. Endvidere er der ikke knyttet en procedure til afgørelsen. Stipendiaten har således ikke mulighed for at klage over afgørelsen. Dette er i det hele administrativt uhensigtsmæssigt og ikke mindst retssikkerhedsmæssigt overordentligt betænkeligt.

Jeg vil derfor foreslå, at den nuværende bekendtgørelses § 11, stk. 3, 4 og 5 opretholdes delvist og indarbejdes i udkastets § 10, stk. 2, idet jeg blandt andet også finder det nødvendigt at bibeholde stipendiatens ret til at kræve sagen forelagt en klageorgan. Det er imidlertid vanskeligt at anføre det rette klageorgan, da bekendtgørelsesudkastet i det hele anvender ”universitetet” som anførelse af den kompetente myndighed. Det kan derfor overvejes, om der i sådan en situation skal nedsættes et klageorgan – eller om kompetencen skal placeres hos fakultetsrådet (som nu). Bestemmelsen foreslås således ændret i følgende omfang (ændringerne er anført med kursiv):

§ 10, stk. 2. ”Vurderer universitetet, at den ph.d.-studerende ikke følger ph.d.-planen på trods af eventuelle justeringer, giver Universitetet den ph.d.-studerende 3 måneder til at rette op på dette. De tre måneder kan kun gives den ph.d.-studerende én gang under den samlede ph.d.-uddannelse. *Der skal ved udløbet af de tre måneder foretages en bedømmelse indenfor en måned. Er bedømmelsen forsat negativ, kan den ph.d.-studerende indenfor en frist på mindst en uge forlange, at sagen forelægges fakultetsrådet (?) til endelig afgørelse.*”

2.4.2. Afhandlingens indlevering, udkastets § 11, stk. 3

Det fremgår videre af bekendtgørelsesudkastet, at uddannelsen kan afbrydes i utide efter indlevering af afhandling, men før bedømmelsen, når universitetet på baggrund af hovedvejlederens

udtalelse vurderer, at den samlede ph.d.-uddannelse ikke er gennemført tilfredsstillende, jf. § 11, stk. 3. Falder vurderingen negativt ud, ophører indskrivningen, jf. stk. 3. Denne konsekvens findes ikke i den nugældende bekendtgørelses § 13, stk. 2, hvor stipendiaten altid har ret til at få sagen forelagt, det organ der tildeler graden.

Ændringen er kritisabel, da stipendiaten jo som udgangspunkt gennem studiet og senest kort før indleveringen er evalueret, og vejlederen løbende har bekræftet, at stipendiaten har overholdt sin ph.d.-plan. Stipendiaten skal således kunne indlevere sin afhandling i tillid hertil med henblik på en bedømmelse. Ændrer vejledere imidlertid mening, er konsekvensen ifølge bestemmelsens ordlyd, at indskrivningen ophører. Stipendiaten har end ikke mulighed for at klage over vurderingen.

Såfremt situationen er den, at stipendiaten ved den seneste evaluering, har modtaget kritik af sin vejleder, der ikke mener at ph.d. planen er overholdt, men stipendiaten uagtet dette indleverer sin afhandling til bedømmelse, synes dette forsat at berettige den pågældende til en uvildig vurdering.

Det er endvidere kritisabelt, at stipendiaten ikke har mulighed for at rette op på manglerne. Stipendiaten har således - i modsætning til den stipendiat, der mødes med kritik *inden indlevering af afhandlingen* - ikke efter § 11 ret til en 3 måneders genoprettelsesfrist. Dette er selvfølgelig kun problematisk, når stipendiaten *ikke* tidligere har benyttet retten til genopretning. Stipendiaten har endvidere - i modsætning til den stipendiat, der *efter afhandlingens bedømmelse* mødes med kritik af bedømmelsesudvalget - heller ikke mulighed for tildeling af en frist for revidering, jf. § 17, stk. 3.

Stipendiatens retsstilling ved indleveringen, når uddannelsen ikke findes tilfredsstillende gennemført, er således *rets tomt*.

Jeg vil opfordre til, at stipendiaten kan tildeles en frist for revidering - eller at det sikres, at stipendiatens indleverede afhandling kan bedømmes af et uvildigt bedømmelsesudvalg. Det vil i den situation være oplagt, at stipendiaten ikke ønsker sin vejleder som medlem af bedømmelsesudvalget, hvilket der også er taget højde for i bekendtgørelsesudkastets § 15, stk. 2, jf. § 16.

2.4.3. Afhandlingens bedømmelse og revideringsfrist, udkastets § 17, stk. 5

Det fremgår videre af bekendtgørelsesudkastet, at uddannelsen kan afbrydes i utide efter indlevering, dels når universitet på baggrund af bedømmelsesudvalgets indstilling vurderer, at afhandlingen *ikke* er egnet som baggrund for tildeling af graden, og stipendiaten *ikke* kan bevilliges en frist til at indlevere afhandlingen igen i revideret form, jf. § 17, stk. 5, dels når universitet, på baggrund af bedømmelsesudvalgets indstilling af en revideret afhandling, vurderer, at afhandlingen stadig *ikke* er egnet som baggrund for tildeling af graden, jf. § 17, stk. 5, jf. stk. 3.

Den økonomiske betydning for universiteterne af, at ansættelsesforholdet som udgangspunkt først ophører, når afhandlingen er forsvaret og graden tildelt, eller det endeligt er besluttet at afvise at tildele graden, overstiger de i udgangspunktet fastsatte 2 (eller foreslåede 4) måneder, når stipendiatens bedømmelse er negativ, men stipendiaten bevilliges at indlevere sin afhandling igen i revideret form. Det er således universitetet, der skal finansiere den forlængelse, der kan bevilliges i henhold til § 17, stk. 3, og den fornyede bedømmelsesperiode. Følgelig bør det overvejes, om der skal anføres en minimumsforlængelse i § 17, stk. 3, således at det sikres, at stipendiaten opnår en periode af en vis minimums længde, og ikke grundet universitetets økonomiske overvejelser tildeles for kort tid.

Jeg vil derfor foreslå, at den minimumsperiode på 3 måneder, der gælder i henhold til den nuværende ph.d.-bekendtgørelses § 20, stk. 1, bibeholdes.

2.4.4. Udskrivningsproceduren

Det er uhensigtsmæssigt både for stipendiaten og institutionen, at universitetet i henhold til udkastets § 10, stk. 1, og § 11, stk. 3 kan afbryde uddannelsen alene på baggrund af hovedvejlederens udtalelse, da dette ikke er tilstrækkeligt for at afbryde ansættelsesforholdet. Universitetet har således

i sin egenskab af offentlig arbejdsgiver blandt andet pligt til at partshøre stipendiaten og vejlede denne *før* en afgørelse om afbrydelse af ansættelsesforholdet kan træffes. Hvis stipendiaten kan udskrives som studerende uden forudgående høring, vil en efterfølgende høring forinden eventuel opsigelse efter funktionærloven kunne medføre, at der fremkommer oplysninger, der medfører, at en opsigelse ikke gyldigt kan ske, og at udskrivningen af uddannelsen var uberettiget. Det foreslås derfor, at udkastets § 10 ændres således, at en afbrydelse af uddannelsesforløbet, der er foranlediget af universitetet på baggrund af stipendiatens misligholdelse af sine uddannelsesforpligtelser, kræver iagttagelse af samme procedure som en afbrydelse af et misligholdt ansættelsesforhold. Denne procedure synes umiddelbart indarbejdet i den nuværende bekendtgørelses § 11, stk. 2, hvorfor denne bestemmelse – foruden de i afsnit 2.3. anførte grunde - bør indsættes som § 10, stk. 2, med følgende ordlyd:

§ 10, stk. 2. Vurderingen foretages på baggrund af en udtalelse fra hovedvejlederen, der efter drøftelser med den ph.d.-studerende og øvrige vejledere ved sin underskrift bekræfter, at ph.d.-uddannelsen gennemføres i henhold til ph.d.-planen, eller skriftligt redegør for foretagne justeringer heri. Den ph.d. studerende skal have mulighed for indenfor en frist af mindst to uger at fremkomme med bemærkninger til udtalelsen.

Tilsvarende gælder § 17, stk. 5, hvor indskrivningen kan ophøre alene ved universitetets beslutning på baggrund af bedømmelsesudvalgets indstilling.

Det er endvidere problematisk, at udskrivningen sker alene ved universitetets beslutning i de tre situationer, det vil sige uden varsel. Ansættelsesforholdet kan nemlig ikke bringes til ophør uden varsel i tilfælde af stipendiatens misligholdelse af sit ansættelsesforhold. Stipendiatens udskrivelse af ph.d.-studiet i utide, er en misligholdelse af stipendiatens ansættelsesforhold, som berettiger arbejdsgiveren – det vil sige universitetet til at opsiges den pågældende med det for ansættelsesforholdet gældende varsel. Opsigelsesvarslet for en funktionær ansat ph.d. vil i henhold til funktionærlovens § 2, stk. 2, nr. 2 typisk være på tre måneder, men varslets længde forøges med en måned for hvert tredje ansættelsesår, jf. funktionærlovens § 2, stk. 3. Stipendiaten vil således være ansat på universitetet i mindst tre måneder efter uddannelsen er bragt til ophør.

Retsstillingen er uhensigtsmæssig, da der er risiko for, at universitetet glemmer at stipendiaten *både skal udskrives og opsiges*, samt at universitetet heller ikke iagttager det gældende opsigelsesvarsel. Jeg vil derfor opfordre til, at der indsættes en bestemmelse i bekendtgørelsen, hvor proceduren for uddannelsens afbrydelse efter § 10, stk. 1, § 11, stk. 2, og § 17, stk. 5, skal ske med det for ansættelsesforholdet gældende varsel. Dette kan eksempelvis ske med følgende bestemmelse:

"Såfremt stipendiaten er ansat ved det universitet, der udbyder uddannelsen, kan indskrivningen kun ophøre i henhold til § 10, stk. 1, § 11, stk. 2 og § 17, stk. 5, med det for ansættelsesforholdet gældende varsel, og efter den for ansættelsesforholdet gældende procedure."

2.5. Klageadgang

I henhold til bekendtgørelsesudkastets § 27, stk. 1, kan universitetets afgørelser efter denne bekendtgørelse indbringes for Universitets- og Bygningsstyrelsen. Dette gælder imidlertid kun "*retlige spørgsmål*". Jeg vil opfordre til at det overvejes, om der skal være mulighed for en klageadgang vedrørende materielle spørgsmål – eventuelt blot som led i et forsøg, for at afklare det reelle behov herfor.